

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Ireny Noskové a soudců JUDr. Zoji Dvořákové a Mgr. Zdeňka Lehovce v právní věci

žalobce: **Roman K.**, narozený xxx
bytem xxx

zastoupeného advokátem JUDr. Tomášem Sokolem
sídlem Praha 2, Sokolská 60

proti

žalované: **Česká republika – Ministerstvo spravedlnosti ČR**, IČ 00025429
sídlem Praha 2, Vyšehradská 16
jednající Úřadem pro zastupování státu ve věcech majetkových
se sídlem Praha 2, Rašínovo nábřeží 390/42

o náhradu škody a přiměřené zadostiučinění za nemajetkovou újmu,
k odvolání žalobce i žalované proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne
11. června 2019, č. j. 19 C 276/2015-619,

takto:

Rozsudek soudu prvního stupně se ve vyhovujícím výroku I. co do částky 348 000 Kč zrušuje a v tomto rozsahu se věc vrací soudu prvního stupně k dalšímu řízení, jinak se v tomto výroku **potvrzuje**; v zamítavém výroku II. se rozsudek ohledně částky 22 500 Kč mění tak, že žalovaná je povinna zaplatit žalobci částku 22 500 Kč do patnácti dnů od právní moci rozsudku, co do částky 745 173 Kč se rozsudek v tomto výroku zrušuje a ohledně této částky se věc vrací soudu prvního stupně k dalšímu řízení, jinak se i v tomto výroku rozsudek **potvrzuje**; ve výroku o náhradě nákladů řízení III. se rozsudek soudu prvního stupně zrušuje.

Shodu s prvopisem potvrzuje Kateřina Pečenková.

Odůvodnění

1. Napadeným rozsudkem soud prvního stupně uložil žalované povinnost zaplatit žalobci částku 715 489 Kč (výrok I.), zamítl žalobu, kterou se žalobce domáhal zaplacení částky 21 045 573 Kč (výrok II.) a uložil žalobci povinnost zaplatit žalované náhradu nákladů řízení ve výši 6 174 Kč (výrok III.).
2. Žalobce se domáhal náhrady škody a nemajetkové újmy, která mu měla být způsobena nezákonným trestním stíháním. Žalobce byl stíhán pro trestný čin podvodu podle § 250 odst. 1,4 trestního zákona. Řízení bylo zahájeno usnesením Policie ČR ze dne 6. 10. 2006 č. j. ČTSPJC-152/TČ-HK-2005. Rozsudkem Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 16. 3. 2015, č. j. 17 T 19/2008-4638, byl žalobce obžaloby zproštěn dle § 226 písm. e) trestního řádu, rozsudek nabyl právní moci dne 17. 4. 2015. Žalobce v souvislosti s trestním stíháním požadoval náhradu majetkové škody, která se skládala z částky 348 000 Kč za znalecké posudky zpracované k procesní obraně žalobce v rámci trestního řízení, z částky 261 239 Kč vynaložené na za obhajobu, z částky 745 173 Kč představující ušlý zisk, který žalobci plynul jako jednateli společnosti Xxx s.r.o. na základě manažerské smlouvy a z částky 5 000 000 Kč představující ušlý podíl na zisku společnosti Xxx s.r.o. Dále žalobce požadoval náhradu nemajetkové újmy ve výši 406 650 Kč vzniklou v důsledku nepřiměřené délky trestního řízení a ve výši 15 000 000 Kč vzniklé v důsledku nezákonného trestního stíhání.
3. Soud prvního stupně ve svém rozsudku konstatoval, že odpovědnostní titul (nezákonné rozhodnutí) je v dané věci dán, žalobce byl nezákonně trestně stíhán pro jednání, v němž orgány činné v trestním řízení spatřovaly trestný čin podvodu.
4. Nárok na náhradu škody vzniklé žalobci zaplacením znaleckých posudků ve výši 348 000 Kč shledal soud prvního stupně důvodným, konstatoval, že byly pořízeny účelně k vyvrácení podané obžaloby, a bylo prokázáno, že žalobce uvedenou částku skutečně znalcům vyplatil.
5. Důvodným shledal soud prvního stupně i nárok na náhradu škody vzniklé žalobci v důsledku nutných výdajů na obhajobu, z provedených důkazů soud prvního stupně zjistil, že obhájci žalobce Mgr. Jiríček a JUDr. Herczeg žalobci poskytli celkem 81 a půl úkonu právní pomoci, za něž jim při tarifní hodnotě 2 300 Kč náležela dle advokátního tarifu odměna ve výši 187 450 Kč, náhrada hotových výdajů 24 450 Kč, náhrada za promeškaný čas 4 000 Kč a 21% DPH, což celkem činilo 261 239 Kč.
6. Nárok na náhradu ušlé odměny jednatele za období od 8. 4. 2009 do 26. 11. 2009 ve výši 745 173 Kč soud prvního stupně důvodným neshledal. Soud prvního stupně z provedených důkazů zjistil, že dne 8. 4. 2009 nabyl právní moci (později zrušený) rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích z 27. 10. 2008, sp. zn. 17 T 19/2008, jímž byl žalobci uložen i trest zákaz činnosti (výkonu funkce ve statutárních orgánech) na dobu 4 let, nicméně konstatoval, že žalobce po zrušení uvedeného rozsudku nebyl do funkce jednatele znovu jmenován, navíc mu byl v jiném trestním řízení vedeném před Krajským soudem v Praze pod sp. zn. 1 T 61/2006 nepravomocně uložen taktéž trest zákazu činnosti a to již od 4. 3. 2009. Soud prvního stupně uzavřel, že žalobce přestal být jednatelem nikoliv v jednoznačně příčinné souvislosti pouze s vedením posuzovaného nezákonného trestního stíhání.
7. Rovněž nárok na náhradu ušlého zisku v částce 5 000 000 Kč (původně žalobce požadoval 56 187 880 Kč, ale žalobu vzal částečně zpět) neshledal soud prvního stupně důvodným. Ani v tomto případě nebyla dle závěrů soudu prvního stupně dána příčinná souvislost mezi zhoršenou hospodářskou situací společnosti Xxx s.r.o. a posuzovaným nezákonným trestním stíháním, když současně byla proti žalobci vedena i jiná trestní stíhání.
8. Ohledně nároku na zadostiučinění za nemajetkovou újmu způsobenou nesprávným úředním postupem spočívajícím v nepřiměřené délce řízení soud prvního stupně konstatoval, že délka trestního řízení 8 let a 6 měsíců nebyla přiměřená a pouhé konstatování porušení práva by nebylo

dostatečnou satisfakcí. Za adekvátní odškodnění považoval soud prvního stupně částku 15 000 Kč za rok řízení (za první 2 roky částku poloviční). Dospěl tak k základní částce 112 500 Kč, kterou z důvodu složitosti řízení snížil o 40% a o dalších 20% s ohledem na to, že bylo opakovaně rozhodováno na třech stupních soudní soustavy; základní částku naopak zvýšil o 10% pro zvýšený význam řízení pro žalobce. Po takto provedené korekci soud prvního stupně žalobci přiznal částku 56 250 Kč a ve zbývajících částech z požadovaných 406 650 Kč (tj. co do 350 400 Kč) žalobu v tomto nároku zamítl.

9. Na nárok na náhradu nemajetkové újmy vzniklé v důsledku nezákonného trestního stíhání, kterou žalobce požadoval ve výši 15 000 000 Kč, soud prvního stupně žalobci přiznal částku 50 000 Kč. Uvedl, že provedeným dokazováním nebylo prokázáno, že by v příčinné souvislosti s posuzovaným nezákonným trestním řízením došlo k tvrzené ztrátě důvěry v oblasti veřejných zakázek, ani k tvrzené likvidaci společnosti, či pozbytí důvěry, vážnosti a cti, a to s ohledem na souběžně vedené trestní stíhání žalobce pro podvod v řízení u Krajského soudu v Praze sp. zn. 1 T 61/2006, v němž byl žalobci uložen nepodmíněný trest odnětí svobody, který si odpykal.
10. Proti rozsudku soudu prvního stupně podali včasné odvolání žalobce i žalovaná.
11. Žalobce ve svém odvolání uvedl k nároku na úšlou odměnu jednatele Xxx, s. r. o., za období od 8. 4. 2009 do 26. 11. 2009 ve výši 745 173 Kč, že jeho odvolání z funkce jednatele došlo jednoznačně v souvislosti s tím, že mu byl rozsudkem Krajského soudu v Českých Budějovicích, sp. zn. 17 T 19/2019, jenž nabyl právní moci dne 8. 4. 2009, uložen trest zákazu činnosti. Poukázal na časovou souvislost, když z funkce jednatele byl odvolán valnou hromadou dne 21. 4. 2009, tedy 13 dnů ode dne právní moci rozsudku. Odmítl názor soudu prvního stupně, že by odvolání z funkce jednatele souviselo s nepravomocně uloženým trestem zákazu činnosti dle rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 4. 3. 2009, sp. zn. 1 T 61/2006, ten byl totiž v rámci odvolacího řízení zrušen rozsudkem Vrchního soudu v Praze, sp. zn. 5 To 9/2010, a opětovně již uložen nebyl, ve výkonu funkce jednatele proto žalobci tento nepravomocný trest nebránil. K nároku na ušlý zisk společníka společnosti Xxx s. r. o., který požadoval ve výši 5 000 000 Kč, uvedl, že považuje za absurdní, že se nemůže domoci náhrady škody za řízení, ve kterém byl nesprávně stíhán, odsouzen, a následně obžaloby zproštěn, ačkoli v příčinné souvislosti s tímto trestním stíháním byla společnost, ve které byl společníkem a která byla jednoznačně spjata s jeho osobou, poškozena, a to zejména její dobré jméno, žalobce považuje zamítnutí jeho nároku za rozporné s právem na náhradu škody, zakotveným v čl. 36 odst. 3 Listiny základních práv a svobod. K nároku na náhradu nemajetkové újmy vzniklé v důsledku nepřiměřené délky trestního řízení, na němž mu soud prvního stupně přiznal jen částku 56 250 Kč z požadované částky 406 650 Kč, žalobce uvedl, že řízení sice bylo skutkově složitější a bylo nutné zpracovat znalecké posudky, to by však nemělo jít k tíži žalobce, snížení základní částky o 40% považuje za extrémní, za nesprávné považuje i další snížení o 20% z důvodu počtu stupňů soudní soustavy, které rozhodovaly, a to zejména za situace, kdy soudy nerespektovaly závazné pokyny soudu Nejvyššího soudu, pokud by se nalézací a odvolací soud řídily pokyny Nejvyššího soudu, trestní řízení mohlo skončit dříve a nemuselo by opakovaně dojít ke zrušení pravomocného rozhodnutí Nejvyšším soudem, na druhou stranu za nepřiměřeně nízké považuje zvýšení základní částky soudem prvního stupně o 10%, což dle jeho názoru neodpovídá významu, který pro něho řízení skutečně mělo. Žalobce nesouhlasil ani s tím, že z titulu nemajetkové újmy způsobené nezákonným trestním stíháním mu byla přiznána pouze částka 50 000 Kč z požadovaných 15 000 000 Kč, zdůraznil, že řízení zasáhlo do jeho života velmi výrazným způsobem, a přiznané odškodnění mu nemůže ani v nejmenším vynahradit útrapy, které v souvislosti s jeho trestním stíháním zažil, když byl dvakrát pravomocně odsouzen, což pro něho bylo nepředstavitelně stresující. Z uvedených důvodů navrhl, aby odvolací soud rozsudek soudu prvního stupně v zamítavém výroku II. změnil tak, že mu přizná částku 21 045 573 Kč.
12. Žalovaná ve svém odvolání vyjádřila přesvědčení, že žalobce neprokázal vznik majetkové škody, ani nemajetkové újmy. Dle jejího názoru není (s výjimkou nesprávného úředního postupu

spočívající v nepřiměřené délce trestního řízení) ve věci dán odpovědnostní titul v podobě nezákonného rozhodnutí, poukázala na to, že i dle zprošťujícího rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 16. 3. 2015, č. j. 17 T 19/2008-4638, žalobce v úmyslu získat neoprávněné výhody uvedl v omyl xxx, a obžaloby byl zproštěn dle § 67 odst. 1 písm. e) zákona č. 140/1961, trestní řád, jen proto, že trestnost jeho činu zanikla v důsledku promlčení. Dle žalované tak žalobci ve smyslu ustanovení § 12 odst. 1 písm. a) zákona č. 82/1998 Sb. nevznikl vůči ní žádný nárok, neboť si odsouzení zavinil sám, přičemž trestní stíhání bylo vedeno důvodně. V odvolání rovněž zopakovala námitku promlčení. K přiznanému nároku na náhradu nákladů vynaložených na vypracování znaleckých posudků v trestním řízení ve výši 348 000 Kč uvedla, že se nejednalo o účelně vynaložené náklady na obhajobu, v odůvodnění vydaných rozsudků nejsou tyto posudky vůbec zmiňovány, navíc nesouhlasí ani s výší těchto nákladů, neboť ta značně přesahuje odměnu, kterou požadovali znalci ustanovení orgány činnými v trestním řízení. Přiznanou náhradu nákladů vynaložených na obhajobu ve výši 261 239 Kč, žalovaná neshledává důvodnou vzhledem k tomu, že dle jejího názoru není dán odpovědnostní titul. Žalovaná nesouhlasila ani s přiznanou náhradou nemajetkové újmy způsobené nepřiměřenou délkou trestního stíhání ve výši 56 250 Kč, neboť žalobci již v rámci předběžného projednání nároku poskytla dostačující odškodnění v podobě konstatování porušení práva na vydání rozhodnutí v přiměřené lhůtě. Přiznané zadostiučinění za nemajetkovou újmu z titulu nezákonného trestního stíhání ve výši 50 000 Kč žalovaná považuje rovněž za nesprávné jednak pro zmiňovanou absenci odpovědnostního titulu, a také pro neprokázanou příčinnou souvislost mezi trestním řízením a tvrzenými dopady do osobnostní sféry žalobce, a to zejména s ohledem na souběžně běžící další dvě trestní řízení vedená u Krajského soudu v Praze, když v řízení vedeném pod sp. zn. 1 T 61/2006 byl žalobce pravomocně odsouzen za spáchání zvláště závažného zločinu dotačního podvodu, již samotná existence dalších trestních řízení dle žalované zpřetrhává příčinnou souvislost. Žalovaná navrhl, aby odvolací soud změnil výrok I. rozsudku soudu prvního stupně a žalobu zamítl.

13. Žalobce ve vyjádření k odvolání žalované nesouhlasil s jejím názorem, že si způsobil trestní stíhání sám, setrval na tom, že skutek, který mu byl v trestním řízení kladen za vinu, nespáchal, poukázal i na to, že ze zprošťujícího rozsudku vyplývá, že již v okamžiku zahájení trestního stíhání trestnost činu zanikla, neboť k promlčení došlo rok před tím, než bylo trestní stíhání žalobce zahájeno, pokud by orgány činné v trestním řízení postupovaly v souladu s právním řádem, trestní stíhání žalobce vůbec nemuselo být zahájeno, trestní řízení proti žalobci tak bylo vedeno od počátku neoprávněně a odpovědnostní titul je dán. Co se týče námitky promlčení nároku, žalobce uvedl, že škoda mu byla způsobena celým trestním stíháním, nikoli pouze nesprávně uloženým trestem.
14. Odvolací soud na základě podaného odvolání přezkoumal napadený rozsudek podle ust. § 212 a § 212a odst. 1 a 5 o.s.ř., a dospěl k závěru, že částečně důvodná jsou obě odvolání.
15. Soud prvního stupně vzal za prokázané z rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 16. 3. 2015, č. j. 17 T 19/2008-4638, že žalobce byl zproštěn obžaloby, podle které se měl dopustit trestného činu podvodu podle § 250 odst. 1, 4 trestního zákoníku. Na základě toho správně a v souladu s ustálenou judikaturou (viz rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 23. 2. 1990, sp. zn. 1 Cz 6/90) dovodil, že rozhodnutí o zproštění obžaloby je rozhodnutím, které ruší účinky zahájeného trestního stíhání, a činí rozhodnutí, jímž bylo trestní stíhání zahájeno, ve smyslu zákona č. 82/1998 Sb. a (pouze) pro jeho účely nezákonným, čímž zakládá nárok na náhradu škody, či nemajetkové újmy. Ačkoliv byl žalobce zproštěn obžaloby dle § 67 odst. 1 písm. e) trestního řádu proto, že trestnost jeho činu zanikla v důsledku promlčení, nelze shledat na jeho straně zavinění na předchozích odsouzeních, což namítala žalovaná, jak uvádí i komentářová literatura, zavinění odsouzení nelze spatřovat v tom, že se poškozený dopustil jednání, v němž bylo v průběhu trestního řízení spatřováno spáchání trestného činu (viz Vojtek, P., Bičák, V. Odpovědnost za škodu při výkonu veřejné moci. Komentář. 4. vydání. Praha:

C. H. Beck, 2017, s. 133 – 144), důvody pro vyloučení nároku dle § 12 odst. 1 písm. a) zákona č. 82/1998 Sb. tak nelze shledat. Naopak je ze zprošťujícího rozsudku zřejmé, že trestní stíhání žalobce bylo zahájeno v době, když již trestnost skutku, který mu byl kladem za vinu, zanikla, jednoznačně tak v tomto případě šlo o nezákonné trestní stíhání.

16. Nárok žalobce není ani promlčen, jak správně uvedl soud prvního stupně, neboť promlčecí doba počala běžet až poté, co dne 17. 4. 2015 nabyl právní moci zprošťující rozsudek a nárok byl řádně u žalované uplatněn žádostí v zákonné 6 měsíční lhůtě dne 15. 10. 2015. Trestní řízení je nutno vnímat jako jeden celek a nelze z něj účelově vyjímat rozhodnutí, která byla v jeho průběhu vydána a od nich odvozovat počátek promlčecí doby tak, jak to činí žalovaná.
17. Objektivní odpovědnost státu podle zákona č. 82/1998 Sb. je založena na současném splnění tří podmínek: nezákonné rozhodnutí nebo nesprávný úřední postup; vznik škody nebo nemajetkové újmy; a příčinná souvislost mezi vydáním nezákonného rozhodnutí nebo nesprávným úředním postupem a vznikem škody nebo nemajetkové újmy.
18. V případě nároku žalobce na náhradu nákladů obhajoby byly všechny uvedené podmínky vzniku odpovědnosti státu naplněny. Žalobce byl nezákonně trestně stíhán, vynaložil náklady na svou obhajobu v tomto trestním stíhání, je dána i příčinná souvislost mezi nezákonným trestním stíháním a vynaloženými náklady na obhajobu. Soudem prvního stupně byla pečlivě zjištěna i výše škody, když soud prvního stupně důkladně posoudil jednotlivé úkony, které právní zástupci žalobce v trestním řízení vykonali. Žalovaná ostatně ani nevznesla žádné námitky vůči konkrétním úkonům, které soud prvního stupně mezi náklady obhajoby zahrnul. Soud prvního stupně proto postupoval zcela správně, když žalobě vyhověl co do částky 261 239 Kč a odvolání žalované v tomto rozsahu není důvodné. V rozsahu částky 261 239 Kč odvolací soud napadený rozsudek ve vyhovujícím výroku I. potvrdil.
19. V případě nároku žalobce na náhradu nákladů vynaložených na znalecké posudky byly rovněž splněny podmínky vzniku odpovědnosti státu za škodu. Soud prvního stupně dospěl ke správnému závěru, že posudky souvisely s trestním stíháním a náklady na ně byly vynaloženy účelně. Jak bylo v řízení před soudem prvního stupně prokázáno, posudky se věnovaly výši případné škody, která měla jednáním žalobce vzniknout, přičemž u trestného činu podvodu, za nějž byl žalobce nezákonně stíhán, je výše škody zásadní pro trestní sazbu. Nelze tedy žalobci vytknout, že k takto důležité okolnosti nechal zpracovat znalecké posudky, které předložil v rámci své obhajoby. S ohledem na to, že žalobce byl obžaloby zproštěn, není podstatné, že soud z těchto posudků nevycházel. Soud prvního stupně však pochybil, když se nevěnoval přiměřenosti výše vynaložených nákladů, a odvolání žalované, která výši částky sporovala, je v tomto důvodné. Jak již dovodil Nejvyšší soud v rozsudku ze dne 16. 5. 2017, sp. zn. 30 Cdo 3414/2016, publikovaném ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. 132/2018, náklady na znalecký posudek předložený účastníkem řízení lze považovat za účelně vynaložené ve smyslu § 31 odst. 1 zákona č. 82/1998 Sb. pouze v rozsahu částky, která by se významně nelišila od znalečného, jež by stát v pozici zadavatele znaleckého posudku uhradil na základě procesního předpisu. Soud prvního stupně žalobci bez dalšího přiznal částku, kterou za znalecké posudky uhradil, z citovaného rozhodnutí však vyplývá, že takto postupovat nelze, soud musí na posudky, které si účastník řízení nechal zpracovat sám, nahlížet prizmatem vyhlášky č. 37/1967 Sb., konkrétně jejích § 16 a § 20, jež upravují výši odměny znalce za práci na znaleckém posudku. Soud musí podle obsahu a rozsahu posudku posoudit, jaká odměna by znalci byla vyplacena na znalečném podle citované vyhlášky. V tomto případě soud prvního stupně takovou úvahu neprovedl, ve spise navíc nejsou všechny posudky v kompletním znění, čímž řízení zatížil vadou a odvolací soud proto dle § 219a odst. 1 písm. a) o.s.ř. jeho rozsudek ve vyhovujícím výroku I. co do částky 348 000 Kč zrušil.
20. Pochybení v postupu soudu prvního stupně odvolací soud shledal i při rozhodnutí o nároku na náhradu ušlé odměny jednatele za období od 8. 4. 2009 do 26. 11. 2009 ve výši 745 173 Kč.

V řízení před soudem prvního stupně bylo prokázáno, že žalobce byl pravomocně odsouzen k trestu zákazu činnosti a tento rozsudek byl posléze zrušen, z provedených důkazů plyne i časová souvislost mezi právní mocí odsuzujícího rozsudku (8. 4. 2009) a výmazem žalobce z funkce jednatele v obchodním rejstříku (28. 4. 2009). Ze spisu bohužel nelze zjistit, kdo konkrétně žalobce odvolal z funkce jednatele Xxx, s. r. o., příslušný zápis z valné hromady není založen ani ve sbírce listin výpisu obchodního rejstříku. Z obchodního rejstříku je zřejmé, že od 22. 12. 2008 byla většinovým společníkem ve Xxx, s. r. o., společnost xxx spol. s r. o., jejíž jednatelkou byla v roce 2009 Ing. Dana S. (xxx). Soud prvního stupně se omezil pouze na konstatování, že žalobci byl nepravomocně uložen v jiném řízení také trest zákazu činnosti, a že po zrušení rozsudku nebyl do funkce jednatele znovu jmenován, z těchto skutečností však nelze učinit jednoznačný závěr, který by vyvracel tvrzení žalobce, že odvolání z funkce jednatele bylo v příčinné souvislosti s pravomocně uloženým trestem zákazu činnosti. Soud prvního stupně nezjišťoval, kdo konkrétně žalobce z funkce jednatele odvolal, a jaké důvody jej k tomu vedly. Nezjišťoval ani, zda po odvolání z funkce jednatele žalobce pro Xxx, s. r. o., nadále pracoval, a jakou pobíral odměnu, případně proč odměnu nepobíral, nebo zda pracoval jinde a jakou odměnu pobíral. Pokud by bylo prokázáno, že jediným důvodem pro odvolání žalobce z funkce jednatele byl pravomocně uložený trest zákazu činnosti, přicházela by v úvahu odpovědnost státu za škodu na ušlém výdělku, případná výše škody ale může být pouze ve výši rozdílu mezi výší odměny, kterou žalobce dosahoval jako jednatel Xxx, s. r. o., a příjmu, který dosahoval (případně mohl dosahovat, pokud bez důležitého důvodu nepracoval) po svém odvolání. Břemeno tvrzení i břemeno důkazní nese v tomto ohledu žalobce, soud prvního stupně mu měl nicméně poskytnout poučení podle § 118a o.s.ř., což neučinil a tím zatížil řízení vadou, pro niž odvolací soud dle § 219a odst. 1 písm. a) o.s.ř. jeho rozsudek v zamítavém výroku II. co do částky 745 173 Kč zrušil.

21. Ve vztahu k délce trestního řízení proti žalobci, které trvalo 8 let a 6 měsíců, odvolací soud shledal, stejně jako soud prvního stupně, že tato délka byla nepřiměřená, a proto žalobci náleží zadostiučinění v penězích. Při určení výše peněžního zadostiučinění soud prvního stupně správně vycházel ze stanoviska občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 13. 4. 2011, sp. zn. Cpjn 206/2010, v němž v VI. části Nejvyšší soud uvedl, že za přiměřené považuje, jestliže se základní částka, z níž se při určování výše přiměřeného zadostiučinění vychází, pohybuje v rozmezí mezi 15 000 Kč až 20 000 Kč za jeden rok řízení, přičemž první dva roky řízení by měly být ohodnoceny částkou o polovinu nižší. Posuzované řízení přitom netrvalo tak dlouho, aby byl důvod vycházet z vyšší částky než 15 000 Kč za rok řízení. Soud prvního stupně tak správně dospěl k základní částce 112 500 Kč. Odvolací soud se však neztotožňuje se všemi závěry, k nimž při soud prvního stupně dospěl při úvahách o korekci základní částky ve smyslu § 31a odst. 3 zákona č. 82/1998 Sb. Pokud jde o skutkovou složitost věci, soud prvního stupně provedl k důkazu podstatný obsah spisu vedeného u Krajského soudu v Českých Budějovicích pod sp. zn. 17 T 19/2008, z něhož bylo zjištěno, že se jednalo o složité řízení a to jak z hlediska skutkového, kdy byly prováděny vedle listinných důkazů i důkazy výslechem svědků, jakož i obsáhlými znaleckými posudky, tak i z hlediska procesního. Procesní složitost byla rovněž dána tím, že v řízení rozhodovaly soudy všech třech stupňů. Soud prvního stupně při úvaze o důvodech snížení základní částky nesprávně oddělil procesní složitost od víceinstančního rozhodování soudů, rozhodování soudů ve více instancích je však jedním z projevů procesní složitosti, soud k víceinstančnímu rozhodování proto přihlíží právě při hodnocení složitosti řízení. Pokud soud prvního stupně pak snížil základní částku z důvodu složitosti o 40% a z důvodu víceinstančnosti o dalších 20% nepostupoval správně. Celkově tak snížil základní částku o 60%, což neodpovídá celkové složitosti řízení, jak ve svém odvolání důvodně namítá žalobce. Složitosti daného řízení odpovídá snížení základní částky 40%. Soud prvního stupně naopak postupoval správně, pokud zvýšil základní částku o 10% z důvodu významu řízení pro žalobce, neboť trestní řízení je dle judikatury Evropského soudu pro lidská práva obecně řízením se zvýšeným významem pro účastníka. Pro další zvýšení základní částky odvolací soud ve shodě se soudem prvního stupně neshledal důvod. Je třeba připomenout, že žalobce ve stejnou dobu čelil dvěma

dalším trestním řízením a v jednom z nich byl i odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody, nelze tak dospět k závěru, že by toto konkrétní řízení mělo pro žalobce výrazně větší význam. K okolnosti, že soudy nižších stupňů v dostatečné míře nerespektovaly názor dovolacího soudu, přihlédl odvolací soud při úvaze o odškodnění nemajetkové újmy způsobené samotným nezákonným trestním stíháním, jak bude popsáno níže. Odvolací soud tak shledal důvody ke snížení základní částky celkem jen o 30%, nárok žalobce tudíž činí 78 750 Kč. Soud prvního stupně mu přiznal již 56 250 Kč, odvolací soudu proto v zamítavém výroku II. rozsudek podle § 220 odst. 1 písm. a) o.s.ř. změnil tak, že žalované uložil povinnost zaplatit žalobci ještě částku 22 500 Kč.

22. Ohledně nároku na nemajetkovou újmu způsobenou tím, že byl žalobce nezákonně trestně stíhán, odvolací soud předesílá, že nemajetkovou újmu je třeba v případě nezákonného rozhodnutí pokud možno určitě pojmenovat a vysvětlit, tudíž tvrdit a prokázat, že k ní zásahem orgánu veřejné moci skutečně došlo, plně se tedy uplatní procesní povinnosti tvrzení a důkazní a jím odpovídající břemena. Pro závěr o vzniku nemajetkové újmy nepostačuje právní kvalifikace, že došlo k zásahu do některého z ústavně garantovaných práv, neboť zásah do práv účastníka představuje možnou příčinu vzniku újmy, nikoliv újmu samotnou (k tomu viz rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 29. 6. 2011, sp. zn. 30 Cdo 1684/2010). Soud prvního stupně konstatoval, že z tvrzených zdravotních problémů žalobce lze příčinnou souvislost vysledovat pouze částečně u psychických problémů, což dle jeho názoru mělo vyplývat z výpovědi žalobceva psychiatra Mariuse B., ve výpovědi tohoto svědka však nelze shledat nic, co by psychické problémy spojovalo právě a tímto posuzovaným trestním řízením. Jak svědek uvedl, žalobci předepsal antidepressiva v lednu 2012, v té době byl sice žalobce v tomto řízení odsouzen, současně ale měl již v řízení vedeném u Krajského soudu v Praze pod sp. zn. 1 T 61/2006 pravomocně uložen trest odnětí svobody v délce 5 roků a 6 měsíců. Nelze tak vzít za prokázané, že psychické problémy žalobce byly v příčinné souvislosti s posuzovaným trestním řízením. Specifikum posuzovaného řízení však odvolací soud spatruje v tom, že došlo ze stejných důvodů ke zrušení dvou odsuzujících rozsudků Nejvyšším soudem. Jak vyplynulo z dokazování provedeného před soudem prvního stupně ze spisu Krajského soudu v Českých Budějovicích sp. zn. 17 T 19/2008, měl dle obžaloby žalobce jakožto osoba jednající za zhotovitele díla předat objednateli díla falzum bankovní záruky, kterou měla banka ručit za vady díla, v důsledku čehož objednatel díla nemohl uplatnit náhradu nákladů na odstranění vad díla, čímž mu měla vzniknout škoda. Poté, co byl žalobce za tento skutek poprvé pravomocně odsouzen, zrušil Nejvyšší soud usnesením ze dne 22. 10. 2009, sp. zn. 4 Tdo 1208/2009, rozhodnutí soudu prvního stupně i soudu odvolacího a konstatoval, že předložení falza bankovní záruky neznemožnilo objednateli díla uplatnit nároky z odpovědnosti dodavatele stavby za vady, tedy vymáhat škodu, prostřednictvím dalších institutů k tomu primárně určených. Žalobce byl nicméně znovu pravomocně odsouzen a Nejvyšší soud usnesením ze dne 26. 3. 2014, sp. zn. 3 Tdo 581/2013, opět odsuzující rozsudky zrušil, když konstatoval, že nelze dovodit, že by došlo k obohacení žalobce a tedy k dokonání zločinu podvodu, teprve poté byl žalobce obžaloby zproštěn. V této okolnosti (na niž žalobce poukázal), že soudy nižších stupňů dostatečně nereflektovaly právní názor Nejvyššího soudu a po prvním zrušení odsuzujících rozsudků znovu dospěly k pro žalobce nečekanému závěru, který znamenal další prodloužení trestního řízení o několik let, lze spatřovat vznik nemajetkové újmy způsobené porušením legitimních očekávání žalobce. Tuto újmu je pak na místě finančně odškodnit, částka 50 000 Kč, kterou soud prvního stupně žalobci byt' z jiných (nesprávných) důvodů přiznal je odškodněním dostatečným. Nutno dodat, že žalobcem požadovaná částka 15 000 000 Kč byla zcela extrémní a nepřiměřená. Odvolací soud proto odvolání žalobce proti zamítnuté části nemajetkové újmy ve výši 14 950 000 Kč důvodným neshledal, stejně jako důvodným neshledal ani odvolání žalované proti přiznané části náhrady nemajetkové újmy ve výši 50 000 Kč, v tomto rozsahu proto rozsudek soudu prvního stupně potvrdil.

23. Pokud se týká posledního z uplatněných nároků, kterým byl nárok na náhradu škody spočívající

v ušlém podílu na zisku společnosti Xxx, s. r. o., v částce 5 000 000 Kč, rozhodl soud prvního stupně správně. Žalobce tvrdil, že jeho trestní stíhání jakožto jednatele a společníka Xxx, s. r. o., vedlo k tomu, že tato společnost přišla o zakázky, přestala vykazovat zisk, a žalobce tak přišel jako společník o svůj podíl na zisku. Odvolací soud opakuje, že k tomu, aby mohlo být přiznáno právo na náhradu škody, je nutno vedle existence nezákonné rozhodnutí prokázat vznik škody a příčinnou souvislost mezi nezákonným rozhodnutím a vznikem škody. Jak již bylo výše uvedeno, proti žalobci byla ve stejném období vedena kromě posuzovaného trestního řízení ještě dvě další, přičemž v řízení vedeném u Krajského soudu v Praze pod sp. zn. 1 T 61/2006 mu byl pravomocně uložen trest odnětí svobody v délce 5 roků a 6 měsíců. Nelze tak dát úbytek zakázek Xxx, s. r. o., (byl-li jaký) do příčinné souvislosti právě s tímto posuzovaným trestním stíháním. Chybí tak jedna z nezbytných podmínek pro vznik odpovědnosti za škodu. Soud prvního stupně již tedy nemusel zkoumat, zda skutečně došlo ke vzniku škody a v jakém rozsahu. Žalobce byl přitom jediným společníkem Xxx, s. r. o., jen do 22. 12. 2008, poté mu patřil jen obchodní podíl ve výši 10%, od 28. 4. 2009 pak již společníkem nebyl vůbec, což v žalobě zcela opominul uvést. Odvolání žalobce ohledně tohoto nároku odvolací soud neshledal důvodným, a v zamítavém výroku co do částky 5 000 000 Kč rozsudek soudu prvního stupně potvrdil.

24. V dalším řízení se soud prvního stupně bude zabývat otázkou přiměřenosti výše nákladů vynaložených na znalecké posudky a otázkou vzniku a případné výše nároku na náhradu škody spočívající v ušlé odměně jednatele Xxx, s. r. o., přičemž bude postupovat tak, jak výše popsal odvolací soud. V odůvodnění svého rozsudku pak přesně a jasně vyloží, jaká učinil skutková zjištění a na základě jakých důkazů, a provedené důkazy zhodnotí jednotlivě a vzájemných souvislostech tak, aby bylo zřejmé, z kterých důkazů při svém rozhodování vyšel a z kterých nikoli. V novém rozhodnutí soud prvního stupně neopomene řádně rozhodnout i o nákladech řízení podle zásady úspěchu ve věci, stejně tak rozhodne i o nákladech odvolacího řízení (§ 224 odst. 3 o.s.ř.).

Poučení:

Proti té části tohoto rozhodnutí, kterou byl potvrzen, nebo změněn rozsudek soudu prvního stupně, je dovolání přípustné, pokud na základě dovolání podaného do dvou měsíců od doručení rozhodnutí k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím soudu prvního stupně dovolací soud dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí odvolacího soudu závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak (§ 237, § 239 a § 240 odst. 1 o.s.ř.).

Proti té části tohoto rozhodnutí, v níž byl rozsudek soudu prvního stupně zrušen, není dovolání přípustné (§ 238 odst. 1 písm. c/ o.s.ř.).

Praha 30. ledna 2020

JUDr. Irena Nosková v. r.
předsedkyně senátu